

30 سؤال تستی مشکل حسابداری مالی

مقدمه

این سند شامل 30 سؤال تستی است که برای ارزیابی دانش عمیق در مباحث پیچیده و دشوار حسابداری مالی طراحی شده‌اند. هر سؤال دارای چهار گزینه (الف تا د) است که تنها یکی از آن‌ها صحیح می‌باشد. پس از هر سؤال، پاسخ صحیح و یک توضیح مختصر ارائه شده است.

سوالات تستی

سؤال 1: اگر شرکتی تجهیزات خود را با ارزش دفتری 480 میلیون ریال و ارزش منصفانه 550 میلیون ریال تجدید ارزیابی کند، مازاد تجدید ارزیابی چگونه ثبت می‌شود؟ (الف) در سود و زیان (ب) در سایر درآمدهای عملیاتی (ج) در حقوق صاحبان سهام (مازاد تجدید ارزیابی) (د) به عنوان درآمد غیرعملیاتی

پاسخ: ج

توضیح: طبق استانداردهای حسابداری (مانند IAS 16)، افزایش ارزش ناشی از تجدید ارزیابی دارایی‌های ثابت مشهود، به طور مستقیم در بخش حقوق صاحبان سهام تحت عنوان «مازاد تجدید ارزیابی» شناسایی می‌شود و تأثیری بر سود دوره ندارد، مگر اینکه به صورت استهلاک یا کاهش ارزش برگشت داده شود.

سؤال 2: چنانچه سود تحقق نیافته ناشی از افزایش ارزش سرمایه‌گذاری‌های طبقه‌بندی شده در «ارزش منصفانه از طریق سود و زیان» باشد، در کدام صورت مالی گزارش می‌شود؟ (الف) فقط در ترازنامه (ب) در سود و زیان (ج) در سود و زیان جامع (د) هیچ‌کدام

پاسخ: ب

توضیح: سرمایه‌گذاری‌های طبقه‌بندی شده در «ارزش منصفانه از طریق سود و زیان» (FVPL) معمولاً شامل ابزارهای مالی است که تغییرات ارزش منصفانه آن‌ها مستقیماً در صورت سود و زیان شناسایی می‌شود.

سؤال 3: اگر شرکت زبانی را محتمل بداند ولی وقوع آن «غیر محتمل» باشد، چه اقدامی لازم است؟ (الف) ثبت ذخیره (ب) افشا (ج) ثبت و افشا (د) هیچ اقدامی لازم نیست

پاسخ: د

توضیح: طبق الزامات مربوط به ذخایر (مانند IAS 37)، ذخیره تنها زمانی شناسایی می‌شود که وقوع یک تعهد فعلی محتمل باشد (احتمال وقوع بالای 50 درصد) و بتوان مبلغ آن را برآوردی معتبر انجام داد. اگر وقوع غیرمحتمل باشد، هیچ اقدامی (نه ثبت و نه افشا) لازم نیست.

سؤال 4: ذخیره مطالبات مشکوک‌الوصول در روش درصدی از فروش بر چه اساسی تعیین می‌شود؟ الف) مانده دوره قبل ب) فروش نسبی دوره ج) مانده حساب‌های دریافتنی د) زیان دوره قبل

پاسخ: ب

توضیح: روش درصدی از فروش (Percentage of Sales Method) میزان ذخیره را بر اساس نسبت زیان‌های احتمالی تاریخی به کل فروش نسبی انجام شده در دوره جاری تخمین می‌زند، نه بر اساس مانده حساب‌های دریافتنی فعلی.

سؤال 5: در روش نرخ مؤثر بهره، هزینه بهره چگونه محاسبه می‌شود؟ الف) بر اساس ارزش اسمی ب) بر اساس ارزش دفتری بدهی ج) بر اساس ارزش بازار د) بر اساس نرخ اسمی ضربدر ارزش اسمی

پاسخ: ب

توضیح: در روش نرخ مؤثر بهره (Effective Interest Rate Method)، هزینه (یا درآمد) بهره در هر دوره بر اساس نرخ مؤثر ضربدر ارزش دفتری خالص ابزار بدهی (یا سرمایه‌گذاری) در ابتدای آن دوره محاسبه می‌شود.

سؤال 6: اگر کالایی به صورت امانی دریافت شود و فروخته شود، درآمد اصلی متعلق به چه کسی است؟ الف) فروشنده امانی ب) شرکت دریافت‌کننده کالا ج) بانک د) به نسبت توافق‌شده بین طرفین

پاسخ: الف

توضیح: در فروش امانی (Consignment)، مالکیت کالا نزد فرستنده (فروشنده امانی) باقی می‌ماند. بنابراین، درآمد اصلی حاصل از فروش متعلق به فرستنده است و شرکت دریافت‌کننده (امانت‌گیرنده) تنها کارمزد یا حق‌الزحمه خود را شناسایی می‌کند.

سؤال 7: در روش ارزش ویژه، افزایش سود شرکت سرمایه‌پذیر چه ثبتي دارد؟ الف) سرمایه‌گذاری بدهکار ب) درآمد سرمایه‌گذاری بستانکار ج) وجه نقد بستانکار د) الف و ب درست است

پاسخ: د

توضیح: در روش ارزش ویژه (Equity Method)، افزایش سهم سرمایه‌گذار از سود شرکت سرمایه‌پذیر مستلزم بدهکار شدن حساب «سرمایه‌گذاری» (به دلیل افزایش ارزش دفتری سرمایه‌گذاری) و بستانکار شدن حساب «درآمد سرمایه‌گذاری» است.

سؤال 8: اگر ارزش بازیافتنی دارایی کمتر از ارزش دفتری باشد، چه باید کرد؟ الف) تجدید ارزیابی ب) کاهش ارزش (کاهش ارزش دارایی) ج) استهلاک بیشتر د) هیچ‌کدام

پاسخ: ب

توضیح: اگر ارزش دفتری دارایی از ارزش بازیافتنی (Recoverable Amount) آن بیشتر باشد، دارایی دچار کاهش ارزش شده و باید به ارزش بازیافتنی تنزیل یابد و زیان کاهش ارزش ثبت شود.

سؤال 9: در حالت فروش اقساطی، سود تحقق‌نیافته فروش در کدام دوره شناسایی می‌شود؟ الف) دوره فروش ب) دوره وصول اقساط ج) دوره تحویل کالا د) هیچ‌کدام

پاسخ: ب

توضیح: در روش اقساطی (Installment Sales Method)، درآمد (شامل سود) زمانی شناسایی می‌شود که وجه نقد دریافت گردد، زیرا ریسک وصول کامل مبلغ فروش هنوز به طور کامل منتفی نشده است.

سؤال 10: اگر نرخ ارز در پایان دوره افزایش یابد، بدهی‌های ارزی چه وضعیتی پیدا می‌کنند؟ الف) سود ب) زیان ج) بدون تغییر د) در سود و زیان جامع ثبت می‌شود

پاسخ: ب

توضیح: بدهی‌های ارزی (مانند وام ارزی) با افزایش نرخ ارز (ریال در برابر ارز خارجی)، به ریال افزایش می‌یابند. این افزایش باعث ایجاد زیان تسعیر ارز می‌شود که در صورت سود و زیان شناسایی می‌گردد.

سؤال 11: در اجاره مالی (Finance Lease)، دارایی اجاره‌شده در دفاتر چه کسی شناسایی می‌شود؟ الف) موجر ب) مستأجر ج) هر دو د) هیچ‌کدام

پاسخ: ب

توضیح: در اجاره مالی (بر اساس IFRS 16 یا استانداردهای مشابه)، عملاً تمام ریسک‌ها و منافع مالکیت به مستأجر منتقل می‌شود، بنابراین مستأجر دارایی را در ترازنامه خود به عنوان دارایی حق استفاده (Right-of-Use Asset) و بدهی اجاره شناسایی می‌کند.

سؤال 12: بهره مؤثر اوراق قرضه کدام نرخ است؟ الف) نرخ اسمی ب) نرخ بازار در تاریخ انتشار ج) نرخ مصوب سازمان بورس د) هیچ‌کدام

پاسخ: ب

توضیح: نرخ مؤثر بهره (Effective Interest Rate) نرخ تنزیلی است که ارزش فعلی جریان‌های نقدی آتی اوراق قرضه (شامل پرداخت‌های کوپن و اصل مبلغ در سررسید) را برابر با قیمت فروش اوراق در بازار در تاریخ انتشار می‌کند. این نرخ معمولاً همان نرخ بازده مورد انتظار بازار است.

سؤال 13: اگر شرکت از روش خالص ارزش فروش برای موجودی‌ها استفاده کند، چه زمانی کاهش ارزش شناسایی می‌شود؟ الف) ابتدای دوره ب) پایان دوره ج) هنگام فروش د) هنگام خرید

پاسخ: ب

توضیح: روش خالص ارزش فروش (Net Realizable Value - NRV) یک روش ارزیابی است که بر اساس آن موجودی‌ها به خالص ارزش فروش برآورد شده در آینده ارزیابی می‌شوند. این کاهش ارزش باید در پایان دوره مالی که تخمین‌ها در آن انجام شده، شناسایی گردد.

سؤال 14: کدام یک از موارد زیر جزو دارایی نامشهود نیست؟ الف) حق اختراع ب) علائم تجاری ج) سرمایه‌گذاری کوتاه‌مدت د) نرم‌افزار

پاسخ: ج

توضیح: سرمایه‌گذاری کوتاه‌مدت (مانند سهام یا اوراق بهادار قابل معامله) یک دارایی مالی است و مشمول تعریف دارایی نامشهود (که فاقد وجود فیزیکی بوده و برای استفاده در تولید یا ارائه خدمات استفاده می‌شود) نیست.

سؤال 15: در حسابداری قراردادهای بلندمدت، روش درصد پیشرفت چه زمانی مجاز است؟ الف) وقتی نتایج قرارداد قابل برآورد باشد ب) همیشه ج) در قراردادهای کمتر از یک سال د) هیچ‌کدام

پاسخ: الف

توضیح: طبق استاندارد، استفاده از روش درصد تکمیل (Percentage of Completion Method) مشروط به این است که نتایج قرارداد در پایان دوره گزارشگری به طور قابل اعتماد قابل برآورد باشد (هم از نظر هزینه‌های آتی و هم درآمد).

سؤال 16: در ترازنامه، سود انباشته منفی چه نام دارد؟ الف) ذخیره ب) زیان انباشته ج) مازاد د) کسری سرمایه

پاسخ: ب

توضیح: زمانی که سودهای انباشته دوره‌های گذشته منفی شود (یعنی زیان‌ها بیشتر از سودهای تحقق یافته باشد)، این مانده منفی به عنوان «زیان انباشته» (Accumulated Deficit) در بخش حقوق صاحبان سهام گزارش می‌شود.

سؤال 17: در صورت جریان وجوه نقد، دریافت بهره جزء کدام فعالیت است؟ الف) عملیاتی ب) سرمایه‌گذاری ج) تأمین مالی د) بسته به استاندارد می‌تواند متفاوت باشد

پاسخ: د

توضیح: طبق استانداردهای گزارشگری مالی (مانند IFRS یا GAAP)، دریافت بهره می‌تواند به عنوان جریان نقدی عملیاتی (رویکرد رایج در ایران و بسیاری از کشورها) یا جریان نقدی سرمایه‌گذاری (بر اساس ماهیت دارایی مولد بهره) گزارش شود. این امر بستگی به رویه انتخابی شرکت دارد.

سؤال 18: فروش دارایی با زیان چه اثری دارد؟ الف) کاهش سود خالص ب) افزایش دارایی‌ها ج) افزایش حقوق مالکانه د) افزایش جریان نقد عملیاتی

پاسخ: الف

توضیح: فروش دارایی با زیان به معنای این است که مبلغ دریافتی کمتر از ارزش دفتری دارایی فروخته شده است. این زیان (تفاوت بین ارزش دفتری و بهای فروش) مستقیماً بر سود خالص دوره تأثیر منفی می‌گذارد.

سؤال 19: اگر ارزش اسقاط دارایی افزایش یابد، هزینه استهلاک چه می‌شود؟ الف) افزایش می‌یابد ب) کاهش می‌یابد ج) بدون تغییر د) قابل تعیین نیست

پاسخ: ب

توضیح: هزینه استهلاک بر اساس ارزش مستهلک‌شونده (ارزش دفتری منهای ارزش اسقاط) محاسبه می‌شود. اگر ارزش اسقاط (Salvage Value) افزایش یابد، مبلغ مستهلک‌شونده کاهش یافته و در نتیجه هزینه استهلاک دوره کاهش می‌یابد.

سؤال 20: بدهی احتمالی که وقوع آن محتمل و قابل برآورد است چه می‌شود؟ (الف) فقط افشا (ب) ثبت ذخیره (ج) بی‌اهمیت (د) سرمایه‌گذاری می‌شود

پاسخ: ب

توضیح: زمانی که یک تعهد احتمالی (Contingent Liability) محتمل باشد (احتمال وقوع بالا) و مبلغ آن بتواند به صورت معقول برآورد شود، لازم است که یک ذخیره (Provision) در ترازنامه شناسایی شود.

سؤال 21: سود هر سهم رقیق‌شده چه زمانی کمتر از سود پایه می‌شود؟ (الف) وقتی سهام ممتاز منتشر شود (ب) وقتی اوراق قابل تبدیل وجود داشته باشد (ج) وقتی سود کاهش یابد (د) همیشه

پاسخ: ب

توضیح: سود هر سهم رقیق‌شده (Diluted EPS) سود پایه (Basic EPS) را با فرض تحقق تمام ابزارهای کاهنده سود (مانند سهام قابل تبدیل به سهم عادی، اختیارات خرید سهام و غیره) محاسبه می‌کند. اگر این ابزارها اثر کاهنده داشته باشند (یعنی منجر به افزایش تعداد سهام بالقوه شوند)، سود هر سهم رقیق‌شده از سود پایه کمتر خواهد بود.

سؤال 22: در روش FIFO، افزایش قیمت‌ها چه اثری دارد؟ (الف) کاهش سود (ب) افزایش سود (ج) کاهش موجودی پایان دوره (د) هیچ‌کدام

پاسخ: ب

توضیح: در روش FIFO (اولین صادره از اولین وارده)، با افزایش قیمت‌ها، بهای تمام شده کالای فروش رفته بر اساس بهای قدیمی‌تر و ارزان‌تر محاسبه می‌شود. این امر باعث کاهش بهای تمام شده کالای فروش رفته و در نتیجه افزایش سود ناخالص و سود خالص می‌گردد.

سؤال 23: در ترکیب تجاری، سرقفلی چگونه اندازه‌گیری می‌شود؟ (الف) ارزش منصفانه دارایی‌ها (ب) تفاوت بین بهای خرید و خالص دارایی‌های قابل تشخیص (ج) ارزش بازار سهام (د) درآمد آتی شرکت

پاسخ: ب

توضیح: سرقفلی (Goodwill) در ترکیب تجاری به عنوان باقیمانده مبلغ پرداخت شده برای تحصیل واحد تجاری (بهای تحصیل) پس از کسر ارزش منصفانه خالص دارایی‌های قابل تشخیص (دارایی‌ها منهای بدهی‌ها) اندازه‌گیری می‌شود.

سؤال 24: هزینه استقراض سرمایه‌ای چه زمانی شناسایی می‌شود؟ الف) همیشه هزینه دوره است ب) قابل سرمایه‌سازی است اگر برای ساخت دارایی واجد شرایط باشد ج) هیچ‌وقت د) به سیاست شرکت بستگی دارد

پاسخ: ب

توضیح: طبق استاندارد حسابداری مربوط به هزینه‌های استقراض، سودی که به طور مستقیم ناشی از استقراض برای ساخت یک دارایی واجد شرایط (Qualifying Asset) است، باید به عنوان بخشی از بهای تمام شده آن دارایی سرمایه‌ای شود.

سؤال 25: در سهام خزانه، مانده حساب چگونه است؟ الف) دارایی ب) بدهی ج) کاهنده حقوق صاحبان سهام د) هزینه

پاسخ: ج

توضیح: سهام خزانه (Treasury Stock) سهامی است که توسط خود شرکت خریداری شده است. این سهام به عنوان یک کاهش‌دهنده مستقیم از حقوق صاحبان سهام در ترازنامه گزارش می‌شود و دارایی یا هزینه محسوب نمی‌گردد.

سؤال 26: اگر شرکت اشتباه بااهمیت سال گذشته را کشف کند، چه می‌کند؟ الف) اصلاح در دوره جاری ب) اصلاح سنواتی سود انباشته ج) فقط افشا د) حذف رویداد

پاسخ: ب

توضیح: اشتباهات بااهمیت سال‌های گذشته (اشتباهات دوره‌های قبل) باید به صورت اصلاح سنواتی (Prior Period Adjustment) از طریق تعدیل مستقیم مانده سود انباشته ابتدای دوره (و نه از طریق صورت سود و زیان دوره جاری) ثبت شوند.

سؤال 27: اگر نرخ بهره بازار بالاتر از نرخ اسمی باشد، اوراق چگونه فروخته می‌شود؟ الف) در ارزش اسمی ب) با صرف (Premium) ج) با کسر (Discount) د) قابل تعیین نیست

پاسخ: ج

توضیح: اگر نرخ بازار (نرخ بازده مورد انتظار) بالاتر از نرخ اسمی پرداخت کوپن باشد، سرمایه‌گذاران حاضر نیستند اوراق را با ارزش اسمی خریداری کنند؛ بنابراین، اوراق با کسر (زیر ارزش اسمی) فروخته می‌شوند تا بازده بازار تأمین گردد.

سؤال 28: در حسابداری تورمی، شاخص تعدیل بر چه چیزی اعمال می‌شود؟ (الف) دارایی‌های پولی (ب) بدهی‌های پولی (ج) اقلام غیرپولی (د) سود انباشته

پاسخ: ج

توضیح: در حسابداری بر اساس سطح عمومی قیمت‌ها (حسابداری تورمی)، اقلام غیرپولی (مانند موجودی کالا، دارایی ثابت، حقوق صاحبان سهام) با استفاده از شاخص‌های تعدیل (Indexation) به قدرت خرید زمان گزارشگری تبدیل می‌شوند. اقلام پولی به دلیل ماهیتشان به طور طبیعی با تورم همگام هستند.

سؤال 29: سود ناشی از تسعیر ارز دارایی‌های ارزی جزء کدام است؟ (الف) درآمد عملیاتی (ب) سایر درآمدها و هزینه‌ها (ج) سود و زیان جامع (د) حقوق صاحبان سهام

پاسخ: ب

توضیح: در اکثر استانداردهای حسابداری، سود و زیان حاصل از تسعیر ارز اقلام غیرعملیاتی تلقی شده و در صورت سود و زیان، در بخش «سایر درآمدها و هزینه‌ها» گزارش می‌شود، مگر اینکه مربوط به فعالیت‌های سفته‌بازی یا پوشش ریسک اصلی باشد.

سؤال 30: حق الامتیاز پرداختی مبتنی بر درصد فروش چگونه ثبت می‌شود؟ (الف) دارایی (ب) هزینه دوره (ج) بدهی بلندمدت (د) کاهش درآمد

پاسخ: ب

توضیح: حق الامتیاز (Royalty) که مستقیماً بر اساس میزان فروش در دوره جاری محاسبه و پرداخت می‌شود، به عنوان هزینه عملیاتی دوره جاری (Cost of Sales یا Selling Expense) شناسایی می‌گردد، مگر اینکه شرایط خاصی برای شناسایی به عنوان بخشی از بهای تمام شده دارایی وجود داشته باشد که در این قالب سوالی، فرض بر هزینه دوره است.